

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I *Tiedonantoja*

.....

II *Valmistavat säädökset*

Alueiden komitea

45 täysistunto, 3. ja 4. heinäkuuta 2002

2002/C 287/01	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Komission raportti neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tukholman Eurooppa-neuvoston pyytämä raportti: Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen"	1
2002/C 287/02	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Euroopan komission valkoinen kirja – EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet"	6
2002/C 287/03	Alueiden komitean lausunto aiheista: – "Komission tiedonanto – Työn ja yhteiskunnan muutoksiin sopeutuminen: Yhteisön uusi työterveys- ja työturvallisuusstrategia vuosiksi 2002–2006", ja – "Ehdotus: neuvoston suositus työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin"	11

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission raportti neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tukholman Eurooppa-neuvoston pyytämä raportti: Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen”

(2002/C 287/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission raportin neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tukholman Eurooppa-neuvoston pyytämä raportti: Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen, KOM(2002) 9 lopullinen,

ottaa huomioon komission 24. tammikuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon laatiminen ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Terveysten- ja vanhustenhuollon saatavuus, laatu ja taloudellinen kestävyys tulevaisuudessa, KOM(2001) 723 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle – Turvattu ja kestäviä eläkkeitä koskevien kansallisten strategioiden tukeminen kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, KOM(2001) 362 lopullinen,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”EU:n talous – katsaus vuoteen 2000”, CdR 469/2000 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Ikääntyvien ihmisten kansainvälinen vuosi 1999”, CdR 442/98 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Väestöraportti 1997”, CdR 388/97 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

⁽¹⁾ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 29.

⁽²⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 36.

⁽³⁾ EYVL C 251, 10.8.1998, s. 14.

ottaa huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien Madridissa 8. ja 12. huhtikuuta 2002 järjestämässä ikääntymisen toisessa maailmankokouksessa annetun loppujulistuksen ja asianomaisen toimintasuunnitelman,

ottaa huomioon ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan lausuntoluonnoksen CdR 94/2002 rev., joka hyväksyttiin 17. huhtikuuta 2002 (esittelijä: Lambert van Nistelrooij, NL/PPE, Noord-Brabantin lääninvaltuutettu),

hyväksyi 3. ja 4. heinäkuuta 2002 pitämässään 45. täysistunnossa (heinäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemykset

1.1. Komitea pitää komission raporttia erittäin merkittävänä. Sen lisäksi, että Euroopan unionin väestön ikääntymisen ongelmat ja niiden yhteiskunnallis-taloudelliset seuraukset asetetaan siinä poliittisen tarkastelun kohteeksi, siinä korostetaan tarvetta sisällyttää tähän kuuluva politiikka Euroopan unionin asialistalle.

1.2. Merkittävä ehto ikääntymisen ongelmakentän torjumiselle on ikääntyneiden työvoimaosuuden lisääminen. Koska ikääntymisen vaikutukset työmarkkinoihin ovat huomattavat ja koska ikääntyvien työntekijöiden osuus työmarkkinoilla on alhainen, komitea tähdentää Tukholmassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston esittämää määrällistä tavoitetta. Sen mukaan ikääntyneiden naisten ja miesten (55–64-vuotiaat) keskimääräinen työvoimaosuus olisi nostettava EU:ssa 50 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä.

1.3. Jotta tämä kunnianhimoinen tavoite voidaan saavuttaa, on komitean mielestä ryhdyttävä toimiin lyhyellä aikavälillä. Tärkeänä lähtökohdana ovat raportissa mainitut poliittiset painopistealat. Komitea korostaa pitävänsä tärkeänä, että poliittisten suunnitelmien toteuttamisessa otetaan tähänastista voimakkaammin huomioon alueiden ja kuntien väestökehitys.

1.4. Jäsenvaltioiden on sisällytettävä Eurooppa-neuvoston esittämä määrällinen tavoite omiin toimintaohjelmiinsa, joita ne laativat osana eurooppalaista työllisyyspolitiikkaa. Koska alue- ja paikallisviranomaisilla on tärkeä rooli työmarkkinapolitiikassa yleensä ja etenkin ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämisessä, näissä vuosiraporteissa tulee käsitellä työmarkkinakehitystä hajautetulla tasolla. Komitean mielestä tätä ajattelua on sovellettava arvioitaessa Euroopan työllisyysstrategiaa vuonna 2003.

1.5. Ilmeistä on, että tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat välineet valitaan valtioissa, alueilla ja paikkakunnilla vallitse-

vien olojen perusteella. Komitean mielestä jää kuitenkin avoimeksi, että onnistuminen edellyttää toteutettavien toimien sijoittamista kattavaan ja tasapuoliseen strategiaan. Komitea pitää kokonaisvaltaista lähestymistapaa toivottavana jo siksi, että yhtäältä työmarkkinat ja toisaalta sosiaaliturva ja eläkejärjestelmät ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa, mutta myös siksi, että taloudellisten ja yhteiskunnallisten tavoitteiden välille löydetään tasapaino.

1.6. Kokonaisvaltainen lähestymistapa merkitsee sitä, että ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämiseen tähtäävien välineiden käytön ohella on otettava selvää muista aloista, jotka liittyvät väestön ikääntymisen ongelmakenttään. Tässä yhteydessä mainittakoon eläkkeiden ja terveydenhuollon ongelma-alueet. Molemmilla sektoreilla on sopeuduttava yli 65-vuotiaiden ikäryhmän nopeaan kasvuun. Tähän ryhmään kuuluu sekä avun tarpeessa eläviä ikäihmisiä, jotka tarvitsevat paljon huolenpitoa ja hoitoa, että aktiivisia ja terveitä eläkeläisiä. Eliniänodotteen piteneminen merkitsee myös sitä, että ihmiset ovat eläkkeellä entistä pidempään. On välttämätöntä uudistaa nykyisiä eläkejärjestelmiä, sillä eläkeläisiä on aiempaa enemmän ja he ovat eläkkeellä entistä pidempään.

1.7. Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto piti eläke-, terveydenhuolto- ja vanhustenhuoltojärjestelmien muuttamista yhtenä keinona, jonka avulla väestön ikääntymisen seurauksia voidaan torjua mahdollisimman paljon. Työvoimaosuuden lisäämisen ohella neuvosto mainitsee keinona myös velan vähentämisen. Komitea tyytyy tässä lausunnossa toteamaan, että jäsenvaltiot voivat alentaa julkista velkaansa edelleen, jolloin budjettiin jää enemmän varaa kompensoida lisääntyviä väestön ikääntymiseen liittyviä menoja.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. Työvoimaosuus laajemmasta näkökulmasta

2.1.1. Komitea tukee komission raportissa ehdotettuja ensisijaisia poliittisia aloitteita pääkohdin. Se panee kuitenkin merkille, että komissio valitsee raportissaan voimakkaasti

taloudellisen näkökannan. Tämä näkyy etenkin tavasta, jolla se painottaa ikääntyvien työntekijöiden työmarkkinoille pääsyn ja osallistumisen välttämättömyyttä, koska työskentely vanhemmalla iällä saattaa auttaa parantamaan henkilökohtaista hyvinvointia. Komitea huomauttaa, että ikääntyvien hyvinvointiin vaikuttavat muutkin kuin taloudelliset toiminnot. Ikääntyvät myötävaikuttavat puolestaan merkittävästi osuus- ja yhteisötalouteen. Monet ikääntyvät tekevätkin vapaa-aikanaan vapaaehtoistyötä ja epävirallista hoitotyötä. Komitea suosittelee, että ikääntyvien tekemälle vapaaehtoistyölle annettaisiin nykyistä enemmän tunnustusta.

2.1.2. Komissio käsittelee raportissaan lyhyesti vammaisten työmarkkina-asemaa. Komissio toteaa oikeutetusti, että suuri enemmistö vammaisista jää työmarkkinoiden ulkopuolelle. Se ei kuitenkaan ehdota poliittisia toimia tämän ihmisryhmän sosiaalisen syrjäytymisen vähentämiseksi. Komitea painottaa pitävänsä erittäin tärkeänä, että vammaisten osallistuminen yhteiskuntaan asetetaan tärkeälle sijalle unionin, valtioiden, alueiden ja kuntien poliittisilla asialistoilla. Poliittisena lähtökohtana tulee olla, että vammaiset saavat yhdenvertaiset mahdollisuudet työmarkkinoille pääsyyn, että he voivat säilyttää työpaikkansa ja että alalla noudatetaan Yhdistyneiden Kansakuntien perussäännöissä ilmaistuja periaatteita. Lähtökohdaksi tulee ottaa myös lukuisat myönteiset esimerkit vammaisten, myös vakavasti vammaisten, työllistämistä kansallisten toimintalinjojen ja erityisesti paikallisten ohjelmien avulla. Lisäksi on otettava asianmukaisella tavalla huomioon yhteisön vanhojen ja uusien ohjelmien ja aloitteiden yhteydessä rahoitetuista hankkeista saadut tulokset ja kokemukset sekä varmistettava vammaisten etua ajavien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen (kansalaisjärjestöt, ammattijärjestöt, vapaaehtoisjärjestöt, sosiaalipalvelut) osallistuminen asiaa koskeviin päätöksentekoprosesseihin.

On niin ikään kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että vammaiset pystyvät nykyistä paremmin pysymään työssä pitempiä ajanjaksoja elämänsä aikana, ja ryhdyttävä tämän-suuntaisiin toimiin.

2.1.3. Komitea tukee komission pyrkimyksiä parantaa naisten asemaa työmarkkinoilla. Vaikka (iäkkäämpien) naisten työvoimaosuuden lisääminen kuuluukin ensi sijassa paikallisia alueviranomaisille ja jäsenvaltioille, voi Euroopan unionilla olla siinä tärkeä asema uudenlaisten näkemysten ja kokemusten vaihtamisen edistäjänä. Paikallisena työnantajana paikallisia alueviranomaiset voivat soveltaa hyviksi todettuja käytänteitä monin eri tavoin etenkin iäkkäämpien naisten työvoimaosuuden lisäämiseksi omissa organisaattiorakenteissaan.

2.1.4. Komitea pahoittelee, ettei komissio käsittele raportissaan erityisesti ikääntyvien työntekijöiden suhdetta tieto- ja viestintäteknologiaan. Komitea kehottaa kehittämään asiaa koskevan politiikan, koska työmarkkinoille pääsy ja työpaikan säilyttäminen riippuu yhä selvemmin tieto- ja viestintäteknologisista valmiuksista. Ikääntyvillä työntekijöillä niitä ei usein ole, mikä pienentää huomattavasti mahdollisuuksia saada työtä tieto- ja viestintäteknologiaan sidoksissa olevilta aloilta.

2.1.5. AK kiinnittää huomiota myös kaupungistumisesta johtuvaan maaseudun väestön ikääntymiseen, joka johtuu nuorten muuttoliikkeestä maaseudulta kaupunkiin. Ilmiö nostaa nopeasti väestön keski-ikää monilla maaseutualueilla ja edellyttää erityistä huomiota ja toimintaa. Samankaltainen ilmiö on havaittavissa myös syrjäalueilla oli sitten kyseessä vuoristoalue, saarialue tai suurkaupungin liepeillä oleva taantunut teollisuusalue. Samalla on kiinnitettävä huomiota myös vastakkaiseen tilanteeseen: suurkaupunkien keskustoissa asuu nykyään enimmäkseen vanhuksia, joista useimmat elävät yksin, kun taas nuoret perheet hylkäävät yhä useammin keskustan ja pyrkivät esikaupunkien asuinalueille vuokraamaan, ostamaan tai rakentamaan talon.

2.2. Elinikäinen oppiminen

2.2.1. Komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että ajatus nimenomaisesti ikääntyviä käsittelevästä politiikasta on itse asiassa kapea-alainen ja vanhentunut. Komitea kannattaa ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämistä koulutuksella ja työntekijöiden kuormittamisella tasapainoisesti kaikkina ikäjaksoina. Työ, oppiminen ja vapaa-aika on pyrittävä jakamaan joustavammin koko elämän ajalle.

2.2.2. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää sekä työnantajien että työntekijöiden asenteiden ja käyttäytymisen perusteellista muuttamista. Kulttuurisia ja psykososiaalisia tekijöitä muuttamalla on määrä auttaa kehittämään myönteisiä kannustimia yritysten henkilöstöhallinnossa. Näiden kannustimien avulla ihmiset pitävät tärkeänä pysyä työelämässä pidempään ja käyttää enemmän aikaa omien tietojensa ja valmiuksiensa parantamiseen. Eliniän vaikutukset tiedostavan henkilöstöpolitiikan lisäksi tämä edellyttää muun muassa varhaisen työelämästä pois jäämisen ehkäisemistä ottamalla käyttöön joustavat eläkesäännökset ja sopeuttamalla sosiaaliturvaa, työntekoa ja koulutusta koskevia järjestelmiä.

2.3. Eläkkeet

2.3.1. Komission mielestä on välttämätöntä tukea turvallisiin ja kohtuuhintaisiin eläkkeisiin tähtääviä jäsenvaltioiden omia strategioita. Eläkkeiden hintaan vaikuttavien politiikan alojen (työllisyys-, sosiaali- ja talouspolitiikka) on täydennettävä toisiaan, ne on mukautettava toisiinsa ja integroitava keskenään. Komissio ehdottaa, että tässä sovelletaan avointa koordinaatiomenetelmää.

2.3.2. Komitea pitää tärkeänä, että tulevana vuonna tutkitaan työvoimaosuuksien ja ikääntyvien työntekijöiden välistä suhdetta ja sen vaikutuksia eläkejärjestelmiin. Tärkeätä olisi tarkastella myös eläkkeiden vaikutuksia eri maiden julkisen talouden tasapainon kannalta. Rahastointiaste on monessa maassa alhainen, ja eläkkeiden tuleva rahoitus saattaa muodostua ongelmalliseksi, ellei rahoituskysymykseen tartuta jo nyt. Keskeistä on tavoite eläkkeelle siirtymisen myöhentämisestä, johon liittyy onnistuminen työvoimaosuuden nostamisessa. Joustavoittamalla eläketurvaa nykyisestä – mm. hyödyntämällä julkisen ja yksityisen sektorin järjestelmien yhdistelmiä – mahdollistetaan työnteko eläkkeeseen oikeuttavan iän saavuttamisen jälkeenkin.

2.4. Terveystenhoito

2.4.1. Komitea katsoo, että terveydenhuoltojärjestelmien solidaarisuus on säilytettävä myös jatkossa. EU:n jäsenmaiden terveydenhuoltojärjestelmät ovat erilaisia. Tärkeintä on, että kustannuksiltaan kohtuulliset ja laadukkaat terveyspalvelut ovat kaikkien saatavilla. Kansallisia ratkaisuja tulee kunnioittaa ja lähtökohtaerot ottaa huomioon. On syytä tähdätä komission esittämiin tavoitteisiin, jotka ovat yhdenvertainen saatavuus, laatu ja rahoituksen taloudellinen kestävyys⁽¹⁾, mutta samalla on myös valinnanvapaus otettava huomioon.

2.4.2. Komitea ymmärtää, että terveydenhuollon laatuun vaikuttaa myös tapa vastata käyttäjien toiveisiin. Terveystenhoitopalveluiden tarjonta ei saa olla politiikan lähtökohta. Kysynnän ohjaaminen myötävaikuttaa siihen, että myös ikääntyvillä on valinnanvapautta.

(1) Komission tiedonanto "Terveysten- ja vanhustenhuollon saatavuus, laatu ja taloudellinen kestävyys tulevaisuudessa", KOM(2001) 723 lopullinen.

2.5. Muuttoliike

2.5.1. Työntekijöiden liikkuvuus EU:ssa voi vaikuttaa merkittävästi Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston määrittämän strategisen päämäärän saavuttamiseen. Kyseisen päämäärän mukaan EU:sta "on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestävästä talouskasvusta, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta". Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta unionin markkinoilla voidaan edistää monenlaisin toimin, esimerkiksi koulutusta ja tutkintotodistuksia tunnustamalla ja mm. muuttoliikettä vaikeuttavia yhteiskunnallis-taloudellisia eroja poistamalla.

2.5.2. Komitean mielestä muuttoliike ei kuitenkaan ole pysyvä ratkaisu väestön vanhenemiseen. On toki otettava huomioon, että pula työmarkkinoilla houkuttelee vastaisuudessa yhä enemmän muuttamaan työn perässä. Varsinkin unionin tulevista jäsenvaltioista voi työntekijöitä lähteä virtaan liikkeelle kohti nykyisiä jäsenvaltioita. Kyseisissä maissa odotettavissa olevan väestökehityksen vuoksi tästä saattaa olla huomattavia seurauksia liittyvien maiden talouden ja yhteiskunnan kehittymiselle. Komitea toivoo, että näissä maissa ryhdytään toimiin niissä tarvittavan osaamisen virtaamisen estämiseksi nykyisiin EU-valtioihin (aivovuoto, engl. brain drain). Tässäkin asiassa alueilla voi olla tärkeä asema "oppivien alueiden" mallin (engl. learning regions) soveltamisessa. Jatkuvassa vuoropuhelussa hakijamaiden alueiden kanssa voidaan vaihtaa alueellista työmarkkinapolitiikkaa yleensä ja ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämistä erityisesti koskevaa osaamista ja tietoa.

2.6. Kumppanuus

2.6.1. Alue- ja paikallisviranomaiset ovat viime kädessä vastuussa ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämiseen tähtäävän laaja-alaisen lähestymistavan kehittämisestä ja soveltamisesta. Komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että siinä voidaan onnistua vain tekemällä läheistä yhteistyötä työmarkkinaosapuolten ja muiden asian kannalta merkityksellisten yhteiskunnallisten organisaatioiden kuten koulutuslaitosten kanssa. EU:n kanssa solmitusta alueellisesta työllisyys sopimuksesta, jossa tehdään tiivistä työmarkkinapoliittista yhteistyötä paikallisviranomaisten ja työmarkkinaosapuolten kanssa, on saatu myönteisiä kokemuksia Noord-Brabantin läänissä Alankomaissa ja monilla muilla alueilla. Ne vahvistavat tämänkaltaisten yhteistyöverkkojen hyödyllisyyden. Siksi komitea kehottaa vahvistamaan tällaiset yhteistyömuodot virallisesti.

2.6.2. Myös kansalaisilla tulee olla merkittävä rooli väestön ikääntymisen kaltaisissa tärkeissä asioissa. Ikääntymisen seurauksien ehkäisemiseen tähtävällä politiikalla, jossa ei tunneta ikääntyvien kansalaisten taitotietoa ja toiveita, ei ole minkäänlaisia onnistumisen mahdollisuuksia. Ikääntyvien kansalaisten tulisi ottaa aktiivisesti osaa päätöksentekoprosessiin. Ikäihmisten ottamiseen vakavasti huomioon on selvä taloudellinen tarve. Yhteiskunnan ikääntyminen vaikuttaa merkittävästi työvoiman ikäjakautumaan, sosiaaliturvajärjestelmien tulevan hinnan kohtuullisuuteen ja hoidon ja palvelujen rahoittamiseen. Tarve on kuitenkin myös sosiaalinen. Ikääntyvät ajavat yhä useammin itse etujaan ja oikeuksiaan. He ovat heitä edeltäneitä ikäpolvia itsenäisempiä ja haluavat edelleen osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan.

2.7. *Oppivat alueet*

2.7.1. Komitean mielestä on erittäin arvokasta, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat oppia toistensa kokemuksista (learning regions). Komitea kehottaa komissiota tekemään aloitteita alueiden ja paikallisviranomaisten verkottamiseksi keskenään. Verkkojen välityksellä on mahdollista vaihtaa ikääntyvien työvoimaosuuden lisäämistä koskevia tietoja ja

hyviä käytänteitä vastaavanlaisessa väestötilanteessa olevien alue- ja paikallishallinnon kokonaisuuksien kesken.

2.7.2. AK katsoo, että lukuisilla alueilla ja sektoreilla saatujen erilaisten käytännön kokemusten ja (poliittisten) saavutusten vertaileminen on korvaamaton perusta työvoimaosuuden lisäämiseen tähtävään alue- ja paikallisstrategian laatimiselle. Ongelmana on, ettei paikallis- ja aluetasolla tehdyistä ja tekeillä olevista aloitteista ole yksiselitteistä selvitystä. Komitea toistaakin siksi lausunnossaan ”Ikääntyvien ihmisten kansainvälinen vuosi 1999” tekemänsä ehdotuksen iäkkäiden ihmisten työhön liittyviä paikallis- ja aluehallinnon kokemuksia esittelevän hyvien käytänteiden käsikirjan laatimisesta.

2.7.3. Komitea ehdottaa, että ensi toimenä EU:n tasolla järjestetään konferenssi, jossa käsitellään paikallisia ja alueellisia näkymiä ja käytänteitä, joilla väestön ikääntymishaasteeseen vastataan. Komitea on valmis tekemään asiassa yhteistyötä komission ja muiden keskeisten osapuolten (esim. kansalaisjärjestöjen) kanssa. Komitea pitää tärkeänä, että konferenssissa käsitellään aluetason mahdollisesti hyvinkin vaihtelevia väestökehityssuuntauksia. On syytä keskustella tilastotietojen parantamisesta, etenkin unioniin liittymään valmistautuvissa maissa. Luotettava tieto auttaa osaltaan määrittämään, millä keinoin (vertaisarviointi, esikuva-analyysi ym.) väestön ikääntymishaasteeseen on vastattava.

Bryssel 3. heinäkuuta 2002.

*Alueiden komitean
puheenjohtaja
Albert BORE*

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan komission valkoinen kirja – EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet”

(2002/C 287/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon Euroopan komission valkoisen kirjan aiheesta ”EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet” KOM(2001) 681 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 22. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan,

ottaa huomioon 13. huhtikuuta 2000 yhteisön Nuoriso-toimintaohjelman perustamisesta tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 1031/00/EY,

ottaa huomioon 8. helmikuuta 1999 nuorten osallistumisesta annetun neuvoston päätöslauselman,

ottaa huomioon 9. maaliskuuta 1999 Euroopan nuorisopolitiikasta annetun neuvoston päätöslauselman,

ottaa huomioon neuvoston 14. joulukuuta 2000 nuorten yhteiskunnallisesta osallisuudesta annetun neuvoston päätöslauselman,

ottaa huomioon 28. kesäkuuta 2001 annetun neuvoston päätöslauselman ”Syrjäytymisestä oman elämän vaikuttajaksi: nuorten aloitteellisuuden, yritteliäisyyden ja luovuuden edistäminen”,

ottaa huomioon 29. marraskuuta 2001 annetun neuvoston päätöslauselman nuorten vapaaehtoistyön lisäarvosta kehitettäessä yhteisön nuorisotoimintaa,

ottaa huomioon 30. toukokuuta 2002 annetun neuvoston päätöslauselman nuorisoalan eurooppalaisesta yhteistyöstä,

ottaa huomioon Sokrates- Leonardo da Vinci- ja Nuoriso-ohjelmia koskevan AK:n lausunnon CdR 226/98 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon nuorten vapaaehtoistyötä edistävää toimintaohjelmaa koskevan AK:n lausunnon CdR 191/96 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon Daphne-ohjelmaa koskevan AK:n lausunnon CdR 300/98 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon AK:n lausunnon aiheesta ”Alue- ja paikallistason yhteistyö lasten ja nuorten suojelemiseksi hyväksikäytöltä ja laiminlyömiseltä Euroopan unionissa” CdR 225/1999 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan toukokuun 23. päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 389/2001 rev. 2, jonka esittelijät olivat Yannick Bodin, Île-de-Francen aluevaltuuston varapuheenjohtaja (F, PSE) ja Lars Nordström, Länsi-Götanmaan aluevaltuutettu (S, ELDR),

⁽¹⁾ EYVL C 51, 22.2.1999, s. 77.

⁽²⁾ EYVL C 42, 10.2.1997, s. 1.

⁽³⁾ EYVL C 198, 14.7.1999, s. 61.

⁽⁴⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 46.

katsoo, että nuoret ja kasvava sukupolvi ovat ratkaisevan tärkeitä alue- ja paikalliselimille,

katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on tärkeä tehtävä eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa, koska ne ovat ensisijaisessa yhteydessä nuoriin ja heidän tarpeisiinsa ja koska nuoret saavat ensimmäiset kokemuksensa yhdistys- ja poliittisesta toiminnasta paikallis- ja aluetasolla,

katsoo, että komissiolla ei ole toimivaltaa nuorisopolitiikassa, mutta sillä on EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan nojalla tietty vastuu nuoriso- ja nuoriso-ohjaajavaihdon kehittämisestä,

katsoo, että tarvitaan uudenlaisia toimia, jotta erityisesti nuorten toiveet eurooppalaisesta yhteistyöstä voitaisiin ottaa entistä paremmin huomioon ja jotta nuoret pääsisivät osallistumaan täysipainoisesti sekä alue- ja paikallistason että valtakunnallisen tason toimintaan,

katsoo, että avoimella koordinaatiomenetelmällä voidaan edistää aktiivista nuorisopolitiikkaa, jossa kunnioitetaan valtakunnallista, alueellista ja paikallista toimivaltaa samalla kun luodaan eurooppalaisen yhteistyön uusia muotoja,

katsoo, että on tärkeää ottaa nuorisonäkökulma huomioon myös muilla politiikan aloilla, koska EU voi välillisesti edistää sitä, että nuoret saavat hyvän alun elämälleen ja että heidän yleinen hyvinvointinsa lisääntyy ja henkilökohtaiset mahdollisuutensa elämässä onnistumiseen paranevat,

hyväksyi 3. ja 4. heinäkuuta 2002 pitämässään 45. täysistunnossa (heinäkuun 3. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean näkemykset ja suositukset

1.1. Alueiden komitea on tyytyväinen komission aloitteen julkaista valkoinen kirja aiheesta "EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet" ⁽¹⁾ sekä siihen, että ennen valkoisen kirjan esittämistä neuvostolle 29. marraskuuta 2001 siitä järjestettiin laaja julkinen kuuleminen. Tämä kuuleminen on erinomainen esimerkki siitä, miten useat kansalaisryhmät ja asiantuntijat voivat osallistua komission työskentelyyn. Lisäksi siinä otettiin täysin huomioon uutta eurooppalaista hallintotapaa käsittelevässä valkoisessa kirjassa annetut suositukset.

1.2. Alueiden komitealla on komission kanssa sama näkemys eurooppalaisten nuorten nykyisistä haasteista ja ongelmista. Komitea katsoo, että tarvitaan uudenlaisia toimia, jotta erityisesti nuorten toiveet eurooppalaisesta yhteistyöstä voitaisiin ottaa entistä paremmin huomioon ja jotta nuoret pääsisivät osallistumaan täysipainoisesti alue- ja paikallistason sekä valtakunnallisen tason toimintaan. Valkoinen kirja aiheesta "Nuorisopolitiikan uudet tuulet" koskee 15–25-vuotiaita nuoria. Paikallis- ja alueviranomaisten näkökulmasta on kuitenkin syytä nivoa se tätä nuorempia (6–15-vuotiaita) koskevaan politiikkaan, jotta toiminta olisi vastaisuudessa koordinoitua ja ennalta ehkäisevää.

1.3. Alueiden komitea on tyytyväinen neuvoston nuorisoalan tulevalle toiminnalle antamaan tukeen ja erityisesti siihen,

että neuvosto asettaa keskeiseksi päämääräksi nuorten osallistumisen edistämisen alue- ja paikallistasoilla. Tämä todetaan 30. toukokuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa nuorisoalan eurooppalaisesta yhteistyöstä ja kyseisen neuvoston kokouksen päätelmissä.

Avoin koordinoitimenetelmä

1.4. AK:n mielestä ei riitä, että komissio toteaa EU:n väestön ikääntyvän. Tärkeää on myös, että jäsenvaltioiden hallitukset edistävät myönteistä väestökehitystä harjoittamalla aktiivista perhepolitiikkaa. Erityisesti paikallis- ja alueviranomaisten asiana on ohjata resursseja lapsiperheille ja eri-ikäisille sekä eri etnisiin ryhmiin kuuluville nuorille.

1.5. Toistaiseksi EU:n nuorisoaloitteissa on jouduttu keskittymään vain erillisiin vaihto-ohjelmiin ja yhteyksien luomiseen, koska unionilla ei ole yhteistä nuorisopolitiikkaa eikä oikeusperustaa keskiasteen ja yliopistokoulutuksen yhteisöpolitiikan luomiseksi. AK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että näitä ohjelmia on kehitettävä edelleen ja että niitä on ennen kaikkea täydennettävä uusilla toimilla siten, että eurooppalaiset nuoret voivat osallistua täysipainoisesti yhteistyöhön Euroopassa.

⁽¹⁾ KOM(2001) 681 lopullinen.

1.6. AK kannattaa komission ehdotusta, jonka tavoitteena on avoimen koordinoitimenetelmän soveltaminen nuorisoasioissa sekä nuorison ottaminen nykyistä paremmin huomioon muissa toimintalinjoissa. Se katsoo erityisesti, että nuorten osallistumista avoimeen koordinoitimenetelmään ei tulisi rajoittaa heidän kuulemiseensa ”ensisijaisista aiheista”, vaan nuorten tulisi voida osallistua prosessin kaikkiin vaiheisiin. Komitea muistuttaa kuitenkin siitä, että suuntaviivojen tai tavoitteiden yhteensovittaminen jäsenvaltioiden välillä – sekä niiden säännöllinen seuranta ja arviointi – ei saa johtaa uusien velvoitteiden luomiseen unionitasolla.

1.7. AK toivoo, että alue- ja paikallisyhteisöjen asema avoimessa koordinoitimenetelmässä tunnustettaisiin selkeästi ja että se otettaisiin huomioon. Tätä uutta menetelmää ei saa missään nimessä käyttää alue- ja paikallisyhteisöjen kustannuksella, vaan tiiviissä ja aktiivisessa yhteistyössä niiden kanssa. Kaikissa EU:n uusissa nuorisoaloitteissa tulisi noudattaa läheisyys-, kansalaisläheisyys- ja suhteellisuusperiaatteita.

1.8. AK pyytääkin, että sitä kuultaisiin eikä sille vain tiedotettaisi yhteisistä tavoitteista, joita neljästä ensisijaisesta aiheesta (osallistuminen, tiedottaminen, nuorten vapaaehtoisuus ja nuorisoasioita koskevan ymmärtämyksen ja tietämyksen lisääminen) aiotaan laatia neuvostolle esitettäväksi. Lisäksi AK kehottaa jäsenvaltioita kuulemaan alue- ja paikallisviranomaisia, kun ne valmistelevat kyselylomakkeita, joiden perusteella yhteiset tavoitteet määritellään.

Nuorten toiveet

1.9. AK painottaa, että nuorisoa tulee tarkastella heterogeenisenä ryhmänä, sillä nuoret elävät hyvin erilaisissa tilanteissa riippumatta siitä, mihin ikäryhmään he kuuluvat.

1.10. Alueiden komitean mielestä olisi tehtävä selväksi, ettei nuoriso ole yhtenäinen joukko, vaan monimuotoinen ryhmä. Nuorisoa koskevissa eurooppalaisissa toimintalinjoissa tulisi jättää tilaa monipuolisille näkemyksille. Onkin myönteistä, että myös järjestöelämän ulkopuolella olevat nuoret voivat osallistua komission suunnittelemiin kuulemistilaisuuksiin. AK katsoo, että Euroopan nuorisofoorumi täyttää jo nykyisellään edustavuus-, monimuotoisuus- ja avoimuusvaatimukset.

1.11. Alueiden komitea pahoittelee, ettei kuulemismenettelyyn ole voitu ottaa mukaan vaikeuksista kärsivien kaupunginosien heikossa asemassa olevia nuoria tai useampia heidän edustajiaan, vaikka komitea onkin tietoinen siitä, että tämä olisi hankalaa.

1.12. AK myöntää kuitenkin, että nuorille ovat yhteisiä tietyt ongelmat, tarpeet ja pyrkimykset, jotka kuuluvat heidän elämänvaiheeseensa. Nuoret elävät usein perheen ja työelämän välivaiheessa. Tällaisessa tilanteessa monet nuoret pyrkivät saavuttamaan sekä taloudellisen riippumattomuuden että itsenäisen mahdollisuuden nauttia tietyistä oikeuksista, joista voidaan mainita esimerkiksi asunto, tiedonsaanti, koulutus, vakituinen työ, terveydenhuolto ja liikennepalvelut. Nuorten itsenäisyyttä koskevaa tavoitetta tulee laajentaa koskemaan muitakin kuin taloudellisia seikkoja ja siihen tulee sisällyttää nuorten mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon useilla aloilla. AK:n mielestä nuorten itsenäisyyden edistämisen tavoitteena tulisi olla toimintavaltuuksien ja -mahdollisuuksien antaminen nuorille.

1.13. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että nuorten toiveet tulee ottaa entistä paremmin huomioon kansallisissa ja yhteisön politiikoissa. Komitea suhtautuu mielenkiinnolla komission ajatukseen parantaa nuorisoasioita koskevaa tietämystä Euroopan tasolla verkottamalla niitä koskevat nykyiset rakenteet ja tutkimukset.

Suurimmissa vaikeuksissa olevien nuorten auttaminen

1.14. AK:n mielestä on tarpeen ottaa huomioon nuorten naisten odotukset ja erityistarpeet. He ovat liian usein fyysisen ja sanallisen väkivallan sekä erilaisten aggressioiden uhreina ja syrjinnän kohteina koulussa ja työelämässä. Alueiden komitea kehottaa ottamaan erityisesti nuorten naisten tilanteen tehokkaasti huomioon eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa ja tehostamaan heitä koskevia erityisohjelmia.

1.15. Samoin AK korostaa tarvetta ottaa huomioon nuoret, joilla on erityistarpeita. Tämä pätee erilaisiin maahanmuuttajaryhmiin (ja varsinkin nuoriin naisiin), jotka elävät joskus vaikeissa henkilökohtaisissa tilanteissa. Heidän tulisi voida hyötyä erityistoimista.

1.16. Sama pätee myös vammaisiin nuoriin, joiden erityiset elinolosuhteet tulisi ottaa selvästi huomioon yhteisön yhteiskunnallisen integraation strategioissa.

1.17. Myös ehdokasmaiden tilanne vaatii erityistä huomiota ja erillisiä toimia. Ehdokasmaiden nuorille tulisi tarjota riittävän aikaisin mahdollisuus osallistua unionin yhteistyöhön ja Euroopan tulevaisuudesta käytäviin keskusteluihin, jotta helpotetaan heidän integroitumistaan Euroopan unioniin.

Kansalaistoiminnan edistäminen

1.18. AK toteaa huolestuneena, että nuoret osallistuvat yhä vähemmän perinteiseen poliittiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan. AK katsoo, että olisi ennen kaikkea aiheellista vahvistaa nuorten vaikutusvaltaa ja asemaa julkisessa elämässä, jotta heidän luottamuksensa perinteiseen poliittiseen toimintaan palautuisi. Valkoisessa kirjassa ehdotetut kokeiluhankkeet paikallistason osallistumisen lisäämiseksi tarjoavat tässä yhteydessä mielenkiintoisen foorumin uusien aloitteiden kehittämiseksi. Tässä yhteydessä tulisi kunnioittaa tiukasti jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason toimivaltuuksia nuorisopolitiikan suunnamisessa ja muotoilussa.

1.19. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että komissio tunnustaa täysin alue- ja paikallistason merkityksen nuorisopolitiikassa. Alue- ja paikallishallinnolla on suora yhteys nuoriin ja heidän tarpeisiinsa, ja onnistuneita kokeiluja on jo tehty. Niitä on tutkittava ja vaihdettava Euroopan tasolla todellisen kokemustenvaihdon ja toimivan yhteistyön mahdollistamiseksi julkisessa nuorisopolitiikassa. Alue- ja paikallisyhteisöillä onkin keskeinen rooli sekä julkisen nuorisopolitiikan laatimisessa että sen soveltamisessa.

1.20. AK katsoo, että EU:n, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisyhteisöjen tulisi entistä ponnekkaammin kannustaa nuoria toimimaan aktiivisina kansalaisina, erityisesti luomalla suotuisat olosuhteet aktiivisen järjestöelämän sekä nuorille avoimen poliittisen elämän kehittämiseksi. Alueiden komitea odottaa kiinnostuneena unionin tulevaisuuteen liittyviä ”nuorison valmistelukunnan” aikaansaannoksia ja panosta.

1.21. AK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että nuoret voivat harjoittaa aktiivista kansalaistoimintaa nimenomaan paikallistasolla. Jotta nuorten aktiivisen kansalaistoiminnan hyviä käytänteitä voitaisiin levittää, Nuoriso-ohjelman kokeiluhankkeita tulisi voida hyödyntää pikaisesti, jolloin olisi mahdollista kehittää alue- ja paikallistason osallistumista.

1.22. AK kannattaa komission myönteistä näkemystä, jonka mukaan edustuksellisen demokratian rinnalla on tärkeää kehittää osallistuvaa demokratiaa, jotta voitaisiin luoda avoin ja kaikkien osallisuutta edistävä yhteiskunta. Huomisen Euroopan tulee olla avoin, suvaitsevainen ja kaikki ihmiset huomioon ottava yhteiskunta. Tavoitteeseen päästään edistämällä osallistuvaa demokratiaa ja lyhentämällä kansalaisten ja unionin toimielinten välistä etäisyyttä.

1.23. Tietoisena siitä, että demokratialla on hintansa AK katsoo, että koko julkisvallan tulisi vahvistaa tukeaan nuorisotoiminnalle erityisesti demokraattisten instituutioiden, rakenteiden ja arvojen kunnioittamista koskeissa kysymyksissä. Rasismia, antisemitismia ja muukalaisvihaa tulee torjua kaikin keinoin. AK on tyytyväinen ohjelmaan kirjattuun ehdotukseen perustaa kyseisten vitseiden torjumiseksi nuorille tarkoitettu Internet-foorumi, josta nuoret vastaisivat mahdollisuuksien mukaan itse. Ääriliikkeiden suosion kasvu yhä useammassa unionin jäsenvaltiossa tekee yhä tärkeämmäksi aloitteet, joilla edistetään demokraattisia arvoja ja suvaitsevaisuutta; nehen ovat eurooppalaisen yhteistyön perusta ja koko eurooppalaisen nuorisopolitiikan edellytys.

Elinikäinen oppiminen ja työllisyys

1.24. AK on tyytyväinen siihen, että komissio suhtautuu myönteisesti elinikäiseen oppimiseen. Elinikäisen oppimisen periaatteet on liitettävä myös opetusohjelmiin. Tämä edellyttää entistä tarkempia laatustandardeja sekä hankitun pätevyuden arviointia, jotta vakiintuneiden rakenteiden ulkopuolisten koulutusmetodien kaikki edut voitaisiin tunnustaa ja jotta niitä voitaisiin hyödyntää nuorten työnhakijoiden tai työolosuhteidensa parantamista haluavien nuorten hyväksi.

1.25. Komitea huomauttaa lisäksi, että eurooppalaisen tietoisuuden kehittämiseksi on tarpeen, että perus- ja korkeasteen koulutuksen ohjelmissa viitataan erikseen koulutukseen ja Euroopan unionin kasvuprosessiin.

1.26. AK kannustaa kuitenkin alue- ja paikallisyhteisöjä ottamaan jo nyt huomioon kokemukset, jotka nuoret ovat saaneet vapaaehtoistyöstä ja vapaaehtoistyötä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta.

1.27. AK haluaa korostaa työllisyyden ratkaisevaa roolia aktiivisessa nuorisopolitiikassa. Nuorten erityistarpeet tulisi ottaa selkeästi huomioon työllisyyttä koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia laadittaessa. Lisäksi jäsenvaltiot voisivat AK:n mielestä toteuttaa toimia sen torjumiseksi, että nuoria syrjittäisiin mahdollisessa minimipalkkaa koskevassa lainsäädännössä.

Nuoriso-ohjelma

1.28. AK toteaa, että EU:n Nuoriso-ohjelma on edelleenkin tärkeä väline yhteisön tason yhteistyössä ja kokemusten vaihdossa. On erityisen tärkeää, että ohjelmasta saavat tietoa myös ne nuoret, jotka ovat nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön perinteisten rakenteiden ulkopuolella. On myös varmistettava,

että alue- ja paikallistason toimijoilla on mahdollisuus hyödyntää ohjelmaa täysipainoisesti.

1.29. AK panee kiinnostuneena merkille, että vapaaehtoisuutta koskevasta yhteisön ohjelmasta tulee pysyvä. Komission ja jäsenvaltioiden tulee varmistaa, ettei ohjelmaan osallistuvien nuorten liikkumisvapautta rajoiteta ja että tilapäisten vapaaehtoistyöntekijöiden oikeudellisen ja sosiaalisen aseman turvaamiseksi luodaan joustavat järjestelmät.

1.30. Alue- ja paikallistoimijoiden tulee luonnollisesti olla edustettuina nuorten kanssa käytävässä vuoropuhelussa. Unionin rakentamisen tulevaisuus on sidoksissa siihen, miten nuoret osallistuvat ja sitoutuvat Eurooppa-hankeeseen ja sen perustana oleviin demokraattisiin arvoihin. Kuulemisessa tulisi noudattaa eurooppalaista hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassa määriteltyjä viittä periaatetta, jotka ovat avoimuus, osallistuminen, vastuun selkeys, tehokkuus ja johdonmukaisuus.

Bryssel 3. heinäkuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- ”Komission tiedonanto – Työn ja yhteiskunnan muutoksiin sopeutuminen: Yhteisön uusi työterveys- ja työturvallisuusstrategia vuosiksi 2002–2006”, ja
- ”Ehdotus: neuvoston suositus työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin”

(2002/C 287/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Työn ja yhteiskunnan muutoksiin sopeutuminen: Yhteisön uusi työterveys- ja työturvallisuusstrategia vuosiksi 2002–2006”, KOM(2002) 118 lopullinen, sekä ehdotuksen neuvoston suositukseksi työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin, KOM(2002) 166 lopullinen – 2002/0079 CNS,

ottaa huomioon Euroopan komission 3. tammikuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon laatiminen ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi kansanterveyden alalla toteutettavasta terveyden edistämistä, terveydestä tiedottamista, terveystasvatusta ja -koulutusta koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta, CdR 246/94 ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission valkoisesta kirjasta ”Euroopan sosiaalipolitiikka – menettelytapa unionille”, CdR 243/94 ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Keskipitkän ajan sosiaalinen toimintaohjelma (1995–1997)”, CdR 297/95 ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi henkilövahinkojen ehkäisemistä koskevan yhteisön toimintaohjelman hyväksymisestä kansanterveysalan toimintakehyksen yhteydessä, CdR 456/96 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Sosiaalialan toimintaohjelma vuosiksi 1998–2000”, CdR 277/98 fin ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa läheisyysperiaatteesta ”Kohti todellista subsidiariteetin kulttuuria – Alueiden komitean vetoamus”, CdR 302/98 fin ⁽⁶⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Yrittäjyyden ja kilpailukyvyyn edistäminen – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suosituksiin”, CdR 387/1999 fin ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ EYVL C 210, 14.8.1995, s. 81.

⁽²⁾ EYVL C 210, 14.8.1995, s. 67.

⁽³⁾ EYVL C 100, 2.4.1996, s. 91.

⁽⁴⁾ EYVL C 19, 21.1.1998, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 56.

⁽⁶⁾ EYVL C 198, 14.7.1999, s. 73.

⁽⁷⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 48.

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Euroopan yritysten kilpailukyky ja maailmanlaajuistumisen haaste – Kannustuskeinot”, CdR 134/1999 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Sosiaalipoliittinen ohjelma”, CdR 300/2000 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Työllisyys- ja sosiaalipoliittikka: investoiminen laatuun”, CdR 270/2001 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission vihreästä kirjasta yritysten sosiaalisen vastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä, CdR 345/2001 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon ”talous- ja sosiaalipoliittikka” -valiokunnan lausuntoluonnoksen CdR 168/2002 rev., joka hyväksyttiin 11. kesäkuuta 2002 (esittelijä: Derek Boden, UK/PSE, North Westin aluevaltuuston puheenjohtaja),

ottaa huomioon että tiedonannossa painotetaan voimassa olevan lainsäädännön kodifioimista ja parantamista eikä uusien säännösten kehittämistä nykytilanteessa,

hyväksyi 3. ja 4. heinäkuuta 2002 pitämässään 45. täysistunnossa (heinäkuun 3. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean näkemykset ja suositukset

Alueiden komitea

1. pitää Euroopan komission laaja-alaista lähestymistapaa strategian laatimiseksi tervetulleena. Erityisen mainittavana komitea pitää, että komissio on omaksunut Kansainvälisen työjärjestön (ILO) tavoitteen fyysisen, henkisen ja sosiaalisen työviihtyvyyden lisäämiseksi laajassa yhteiskunnallisessa kontekstissa ja todennut, että todella kestävä kilpailukyky edellyttää kyseisen tavoitteen saavuttamista. Alueiden komitea on kuitenkin sitä mieltä, että työviihtyvyyden luominen ei voi olla yksinomaan työnantajan vastuulla.

2. pitää tässä yhteydessä tervetulleena myös ehdotusta neuvoston suositukseksi, jolla pyritään varmistamaan, että työsuojelua koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan myös itsenäisiin ammatinharjoittajiin kaikkialla unionin alueella. AK on samaa mieltä siitä, että itsenäisillä ammatinharjoittajilla – jotka harjoittavat ammatillista toimintaansa muuten kuin työsuhteessa työnantajaan tai yleisesti ottaen kaikkinaisen työsuhteen ulkopuolella ja olematta muiden henkilöiden alaisuudessa – on kuitenkin usein työssään samat turvallisuus- ja terveysriskit kuin palkatuilla työntekijöillä. Tästä syystä heillä tulisi olla samat oikeudet.

3. toteaa yleisellä tasolla, että jatkuvasti kasvava työtaakka voi aiheuttaa stressiä. Lisäksi työpaikoilla ilmenee uusia sekä todellisia että havaittavissa olevia työterveys- ja työturvallisuusriskejä. AK suosittelee näin ollen, että työnantaja ja heidän

yhteistyötahojaan autetaan ja kannustetaan osallistumaan laajoihin tutkimustoimiin, joilla selvitetään uusien onnettomuus- ja sairausriskien syyt ja ehkäisykeinot. Lisäksi tarvitaan etenkin ammattitautien suhteen lisää sukupuolijakaumiin ja muihin yhteiskunnallisiin ryhmittäisiin liittyvää tutkimusta.

4. suosittelee, että strategialla pyritään takaamaan se, että työnantajien edellytetään hyödyntävän pätevää työterveys- ja työturvallisuusneuvontaa, jotta otettaisiin käyttöön tehokkaita työturvallisuus- ja työterveyshallintajärjestelmiä.

5. pitää välttämättömänä sitä, että työntekijät pätevoidetään ja että he saavat asianmukaisen koulutuksen, jotta vaaditun työn suorittaminen on turvallista.

6. on sitä mieltä, että termi ”riskien ehkäisy” liittyy liian läheisesti vakuutusalan käsitteeseen ”vakuutetut riskit”, jossa toimitaan korvauksilla, eli vakuutusmaksujen maksamisella. Kansainvälisesti tähän yhteyteen sopisi paremmin ”onnettomuuksien ennaltaehkäisy” ja ”sairauksien ennaltaehkäisy”.

7. pitää tärkeänä, että uudessa strategiassa otetaan huomioon työ- ja yksityiselämän vuorovaikutus ja yhteensovittaminen niin naisten kuin miesten osalta sekä tunnustetaan näin niiden tasapainottamisen edut.

8. katsoo, ettei tiedonannossa korosteta riittävästi seuraavia kahta näkökohtaa:

– Työntekijöitä on koulutettava ja valistettava, mutta he ovat myös itse vastuussa siitä, että turvallisuussääntöjä noudatetaan tiukasti.

(1) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 23.

(2) EYVL C 144, 16.5.2001, s. 55.

(3) EYVL C 107, 3.5.2002, s. 98.

(4) EYVL C 192, 12.8.2002, s. 1.

– Koska työhön liittymättömistä sairauksista ja tapaturmista voi aiheutua poissaoloja, tiedonannossa olisi ehdotettava useampia toimia, joilla edistetään terveellisiä elämäntapoja ja riskien ehkäisemistä.

9. pahoittelee, että tiedonannossa ei mainita paikallis- ja alueviranomaisten ratkaisevaa, etenkin pk-yritysten toimintaan liittyvää, roolia strategian kehittämisessä ja toteuttamisessa. Paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat – yhdessä valtiotason viranomaisten sekä työnantajien ja työntekijöiden paikallisten ja alueellisten edustajien kanssa – tiedonannossa esitettyjen säännösten seurantaan, kehittämiseen ja toimeenpanoon. Lisäksi ne ovat itsekin huomattavia työnantajia.

10. pitää näin ollen tärkeänä, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli työturvallisuuden ja työterveyden toimeenpanossa, edistämisessä, seurannassa ja valvonnassa tunnustetaan ja tähän liittyviä toimia tuetaan. Erityisen tärkeää tämä on pk-yrityksiin liittyvän toiminnan kohdalla, sillä näillä yrityksillä on kasvava merkitys EU:n taloudessa ja selkeä tarve saada tukea työterveyden ja työturvallisuuden parantamisessa.

11. on huolissaan siitä, että tiedonannossa ei mainita ammattijärjestöjen ja työntekijöiden edustajien roolia työturvallisuuden ja työterveyden varmistamisessa, vaikka niillä on eniten suoraa henkilö- ja yhteisökohtaista kokemusta työterveys- ja työturvallisuusriskien aiheuttamista todellisista haitoista.

12. vaatii siksi, että ammattijärjestöjen ja työntekijöiden edustajien rooli otetaan huomioon ja heidän osallistumistaan työterveys- ja työturvallisuusyhteistyöhön helpotetaan.

13. hyväksyy periaatteessa yhteistyöhön perustuvan lähestymistavan työturvallisuuden ja työterveyden alalla, mutta pitää kuitenkin tarpeellisena antaa puitesääntöjen avulla strategialle tarvittavat välineet, joilla voidaan varmistaa niiden tahojen yhteistyö, jotka eivät muuten siihen suostu.

14. pitää tarpeellisena osoittaa riittäviä varoja strategian kehittämiseen ja toteuttamiseen yhteisön, jäsenvaltioiden sekä alueellisella ja paikallisella tasolla. On asetettava tavoitteet työtapaturmien, loukkaantumisten ja sairauksien aiheuttamien poissaolojen sekä terveys- ja turvallisuusongelmien vähentämiseksi. Tarkoitusta varten on rakennerahastoihin luotava tukijärjestelmä. Alueiden komitea suhtautuu kuitenkin epäilevästi ehdotukseen, jonka mukaan työympäristöpolitiikka ja erityisesti työperäiseen stressiin liittyvät kysymykset ratkaistaisiin EU:n työllisyyspolitiikan avulla.

15. pyytää näin ollen komissiota yhdessä asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisten ja työmarkkinaosapuolten kanssa yhtenäistämään, yksinkertaistamaan ja vahvistamaan säännös- ja valvontapuitteita ja tukemaan aina tarvittaessa yhteistyöhön perustuvaa lähestymistapaa työturvallisuuden ja työterveyden alalla.

16. suosittelee, että tunnustetaan ENSHPO:n (European Network of Safety and Health Practitioner Organisations) kaltaisten elinten työ. Niiden tavoitteina on hyvien käytänteiden levittäminen koko Euroopan alueella ja pätevyystasojen määrittäminen ja vakiinnuttaminen eurooppalaisille alan toimijoille.

Bryssel 3. heinäkuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE